

(19. 2.)

TOELICHTING TOT DE NOTA VAN WIJZIGINGEN.

Reeds meermalen had de ondergeteekende bij zich zelf de vraag gesteld, of niet, evenals bij verschillende andere belastingen, ook bij de heffing der grondbelasting van de medewerking der belastingplichtigen gebruik zou kunnen worden gemaakt. De overweging van dit denkbeeld heeft hem tot de overtuiging gebracht, dat het tot op zekere hoogte inderdaad aanbeveling verdient stappen in die richting te doen.

Dat de grondeigenaren daardoor met eene tot dusver niet bestaande verplichting moeten worden lastig gevallen, is uiteraard een nadeel. Doch de ondergeteekende slaat dit nadeel niet zoo bijzonder hoog aan, te minder omdat velen krachtens de bepalingen der wet op de vermogensbelasting toch reeds gehouden zijn aangifte te doen van de waarde hunner onroerende goederen.

En tegenover dit betrekkelijk gering bezwaar staat het voordeel, dat de heffing der belasting eenige jaren eerder zal kunnen aanvangen dan wanneer zij uitsluitend naar de ambtelijke schattingen wordt geheven. Dit voordeel is geenszins gering te achten.

Een ander voordeel is dat voor de uitvoering der wet op deze wijze volstaan zal kunnen worden met een geringer aantal ambtenaren dan voor het ambtshalve bepalen der waarde noodig zal zijn. Dit brengt besparing van kosten mede, terwijl de uniformiteit der schattingen er door winnen zal.

De regeling, zooals die in de nota van wijzigingen is neergelegd, berust op de gedachte, dat de aangifte alleen zal geschieden ten behoeve van de eerste vaststelling der belastbare waarde. In volgende periodes zullen de ambtenaren regelmatig de schattingen kunnen verrichten, zonder dat daarbij aangiften noodig zijn. Maar juist voor de eerste heffing heeft het veel voor dat het werk snel geschiedt, opdat zoo spoedig mogelijk de baten der herziening in de schatkist zullen vloeien.

Deze overwegingen hebben den ondergeteekende geleid tot het plan, de aanslagen naar aanleiding van de aangiften, voorloopig te doen vaststellen. Eerst daarna zal de administratie zich er toe zetten, ook harerzijds de waarde der eigendommen vast te stellen, welke vaststelling vervolgens tot het corrigeren der voorloopige aanslagen zal leiden. Overhaasting is dan geheel uitgesloten, aangezien de fiscus voorloopig geholpen is en het verlies van eenige rente wordt gecompenseerd door de grootere juistheid van de schattingen en door de besparing aan schattingskosten.

Aangezien de geheele nieuwe regeling slechts eenmaal zal werken, schijnt het het beste, haar in een afzonderlijk hoofdstuk aan het einde der wet op te nemen. Dit biedt nog bovendien het voordeel dat niet, tot schade van de parlementaire behandeling, het geheele ontwerp moet worden omgewerkt. Wel zijn ook in de eerste hoofdstukken der wet eenige veranderingen noodig, doch slechts van eenvoudigen aard.

Van deze gelegenheid maakt de ondergeteekende tevens gebruik om nog eenige verdere wijzigingen, niet van principieel belang, in het ontwerp aan te brengen. Zij zullen hieronder nader worden toegelicht.

Art. 1. Nu het denkbeeld van des ondergeteekenden ambtsvoorganger om het begrip „directe” belasting uit het belasting-

recht te verwijderen, niet is doorgegaan, meent ondergeteekende dat ook voor het vervolg de grondbelasting als eene directe belasting moet worden aangeduid. Deze aanduiding stelt voorts buiten twijfel dat de invorderingswet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) ten aanzien van de grondbelasting toepasselijk zal blijven.

Art. 2. De vraag, of een gebouw, een erf of een stuk grond bij een gebouw behoort, en de vraag of een gebouw moet worden beschouwd als toebehooren van den grond of het erf waarop het staat, moeten in ieder bijzonder geval in verband met de feitelijke omstandigheden worden beantwoord. Algemeene regelen kunnen hiervoor niet worden gesteld. Bij geschil zal de raad van beroep moeten beslissen.

Art. 3. De uitdrukking „alle eigendommen” was te ruim, aangezien er naar de letter ook roerende eigendommen onder vielen. Zij is daarom vervangen door: alle grondeigendommen.

Art. 4. De bedoeling der wet is, dat de belastingplichtige, ook als hij niet is eigenaar doch, bijvoorbeeld, vruchtgebruiker, belasting zal betalen naar de waarde van het goed zooals het daar ligt, zonder dat in eene splitsing in zakelijk recht en blooten eigendom wordt getreden. Dit komt door de aanvulling welke het eerste lid heeft ondergaan, beter tot uitdrukking.

In het tweede lid is thans niet meer sprake van een „naburige” gelijksoortige gemeente. Het is gebleken dat zulk eene gemeente soms in de buurt niet is te vinden, bijvoorbeeld indien het betreft een watertoren.

Art. 8. Komt de wet in den loop van het jaar 1920 tot stand, dan kan in 1921 de aangifte plaats vinden en in 1922 voor de eerste maal de voorloopige heffing der belasting geschieden. De wijziging van het voorlaatste lid is hiermede verklaard.

Art. 9. De eerste periode kan in het thans voorgedragen stelsel niet op tien jaren bepaald blijven. In die periode toch behoort eerst plaats te vinden de definitieve vaststelling der waarden voor de belastingjaren 1922 en volgende, en vervolgens de waardebepaling voor de tweede periode. Om die reden meent de ondergeteekende dat de duur der eerste periode op dertien jaren moet worden gesteld.

Art. 10. De nederlegging ter secretarie der gemeente, de afkondiging en de mededeeling krachtens lid 2 aan den belanghebbende persoonlijk zijn voldoende bekendmaking. Plaatsing in dagbladen brengt de moeilijkheid met zich van de keuze der bladen, waarbij de schijn van partijdigheid niet altijd kan worden vermeden, tenzij men publicatie in alle dagbladen wenscht, wat zeer kostbaar is.

Art. 11. De redactie van het eerste lid is eenigszins verduidelijkt.

Letter e. Niet alleen ten aanzien van de in art. 21, maar ook ten opzichte van de in art. 55 (oud 35) bedoelde eigendommen is er geen reden om, wordt er belastbaar gebruik van gemaakt, met het heffen van belasting tot het eind der loopende periode te wachten.

Wat de maatstaf der waardebepaling bij de toepassing van dit artikel aangaat, het verdient geen aanbeveling die anders te nemen dan het geval zou zijn geweest indien de eigendommen zich reeds bij de algemeene schatting hadden bevonden in den toestand die tot tusschentijdsche schatting of herschatting aanleiding geeft. Vandaar dat in een nieuw laatste lid is voorgeschreven dat die waarde bij wege van vergelijking zal worden vastgesteld.

Art. 13. De redactie van het eerste lid is aangevuld in verband met de wijziging van art. 11, eerste lid.

Art. 15 en 16. De herziening eener naar art. 12 verrichte verdeling heeft gevolgen voor allen onder wie het eigendom

verdeeld is. Het is daarom wenschelijk dat die allen de gelegenheid krijgen tot reclameeren. Daartoe strekken de in de artt. 15 en 16 aangebrachte veranderingen.

Art. 20. De verandering houdt verband met de invoeging van het nieuwe hoofdstuk VII.

Art. 26. De rangschikking van een eigendom als gebouwd of ongebouwd kan reeds naar art. 10 of naar art. 13 betwist worden. Er is geen reden om hem, die te dier zake geen bezwaar heeft ingebracht, daartoe nog langs den weg van dit artikel gelegenheid te geven.

Art. 34 oud. Het voorschrift is geschrapt. Het eerste lid kan vervallen omdat het eene materie betreft welke thans in de Registratiewet 1917 is geregeld, terwijl het tweede lid overbodig is geworden door art. 27, lid 3, der Postwet (*Stbl.* 1919, n°. 543).

Nieuw hoofdstuk VII. Zie den aanvang dezer toelichting.

Art. 35. Voor de eerste heffing zal het in art. 4 neergelegde beginsel, dat de waarde bepaald wordt naar het gemiddelde van eene verstreken vijfjarige periode, niet kunnen worden gehandhaafd. Het zou den aangevers onmogelijk zijn de gegevens voor het bepalen van zulk eene gemiddelde waarde te bekomen. Daarom is genomen de verkoopwaarde van omstreeks 1 Januari 1921, tijdstip hetwelk van dat der aangifte, die in 1921 zal geschieden (zie art. 36), niet ver af ligt.

Art. 36. Aangezien voor iedere kadastrale gemeente een afzonderlijke aanslag wordt opgelegd, moet voor ieder van die gemeenten van den belastingplichtige eene afzonderlijke aangifte gevraagd worden. Voorts is nog splitsing van aangifte noodig wanneer iemand in ééne gemeente bijvoorbeeld zoowel eigenaar als vruchtgebruiker is, aangezien ook dit feit tot meer dan één aanslag leidt.

Art. 38. Vergelijk art. 22, laatste lid.

Art. 39. Door deze bepaling wordt de uitreiking in vele gevallen zeer vereenvoudigd. Voor de uitreiking van het aanslagbiljet treft art. 2 der wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) eene overeenkomstige regeling.

Artt. 40—44. Deze voorschriften zijn ontleend aan de Wet op de Inkomstenbelasting 1914. Men zie de artt. 48—51 en art. 70 dier wet.

Art. 45. Heeft de belastingplichtige verzuimd aangifte te doen, dan zal evenwel eene voorloopige waardebeoordeling en vaststelling van den aanslag moeten volgen. Dit werk kan veilig aan den controleur alleen worden opgedragen, aangezien de regeling toch nog herzien zal worden.

Na de vaststelling der voorloopige waarde kunnen, voordat definitief de waarde wordt bepaald, veranderingen of splitsing, als in de artt. 11 en 12 bedoeld, plaats hebben. De voorloopige regeling behoort in dat geval door eene nieuwe, eveneens voorloopig, vervangen te worden. Dit regelt het tweede lid van art. 45.

Art. 46. Er behoort een prikkel te zijn, de aangifte niet achterwege te laten. Derhalve bepaalt het tweede lid van dit artikel, dat in geval van verzuim de voorloopige aanslag verhoogd wordt met een percentage, dat men niet als onmatig zal kunnen beschouwen.

Art. 47. Bezwaren betreffende het bedrag der voorloopige schatting behooren niet ontvangen te worden; bij de definitieve waardebeoordeling wordt die schatting herzien (zie o.a. art. 53).

Maar wel kan de aangeslagene beweren dat de voorloopige aanslag niet hem behoort te treffen, bijvoorbeeld omdat hij niet meer is eigenaar of omdat op zijn eigendom art. 55 (nieuw) toepasselijk is. Voor dat geval geeft art. 47 hem gelegenheid bezwaar in te brengen.

Art. 49. De definitieve waardebeoordeling moet voor die gevallen, waarin zij tot een hooger resultaat heeft geleid dan de voorloopige, aanleiding geven tot navordering. Die navordering zal, volgens dit artikel, plaats vinden van hem, die 1 Januari van het jaar der herziening belastingplichtig was en derhalve over dat jaar voorloopig is aangeslagen (art. 47 in verband met art. 24). Het zou groot bezwaar opleveren, de navordering over vorige jaren te doen geschieden van hem, die alstoen belastingplichtig was, of wel van hem, die als belastingplichtig in 1921 de aangifte heeft gedaan. Dezen kunnen overleden of naar het buitenland vertrokken zijn, of wel onvermogen zijn geworden, en het zakelijk karakter der belasting brengt bovendien mede, dat de fiscus zijn verhaal bij den tegenwoordigen eigenaar zoekt. De ondergeteekende stelt zich voor, dat, rust op een eigendom een voorloopige aanslag, partijen die dat goed krachtens verkoop of boedelscheiding verkrijgen, zich door eene bepaling in de akte tegen schade zullen dekken.

Art. 51. Niet alleen behoort de wet den belastingplichtige te nopen de aangifte niet te verzuimen, hij moet ook die aangifte zoo goed mogelijk doen. Tot dat einde ware, zoo de definitieve waarde van de aangegeven waarde afwijkt, de na te vorderen belasting met 10 percent te verhoogen. Nieuwe eigenaars zullen ook hier op de wijze, omschreven aan het slot der toelichting op art. 49, kunnen voorkomen dat zij schade zouden moeten dragen.

Art. 52. De aanslag is in de artt. 49 en 50 een aanslag tot navordering genoemd. Daarom is het noodig uitdrukkelijk te bepalen dat op dien aanslag dezelfde voorschriften toepasselijk zijn als ten aanzien van de gewone aanslagen gelden.

Art. 53. Dit voorschrift is eene consequentie van het voorloopig karakter van den eersten aanslag.

Art. 54. De in art. 46 bedoelde verhooging is eene sanctie op de verplichting tot aangifte. Er is dus geen reden haar bij de definitieve berekening van den aanslag te doen vervallen.

Art. 55. (oud 35). Het komt den ondergeteekende bij nadere overweging beter voor den voortdurenden vrijdom, in dit artikel bedoeld, niet vast te knopen aan het daadwerkelijk (al of niet terecht) vrijgesteld zijn van een eigendom, doch aan het uit art. 25 der tegenwoordige wet voortvloeiend recht op vrijdom. De oude redactie bracht mede dat het gebrek aan eenvormigheid, voortvloeiend uit het gemis aan een centrale rechtspraak (de Gedeputeerden spreken recht in hoogste instantie), ten aanzien van een groot aantal eigendommen tot in lengte van dagen bestendig zou blijven. De nieuwe lezing maakt het mogelijk, de vraag nopens de belastbaarheid voor dergelijke eigendommen zoo noodig aan het oordeel van den Hoogen Raad te onderwerpen; immers de vraag of een eigendom valt onder art. 25 is een geheel andere dan de vraag of men tot dusver art. 25 op dat eigendom heeft toegepast.

Art. 58. De voorloopige heffing zal voor de eerste maal geschieden over het belastingjaar 1922. Met ingang van dat jaar kan derhalve de oude wetgeving vervallen.

De wet kan naar de gewone regelen in werking treden. Een algemeene maatregel van bestuur is daartoe niet noodig.

De Minister van Financiën,

DE VRIES.